यदा मौर्व्यास्तलनिष्पेषमुग्रं महाशब्दं वज्रनिष्पेषतुल्यं । विधूयमानस्य महारणे मया स गाण्डीवस्य श्रोष्यति मन्दबुद्धिः।१८६०
तदा मूढो धृतराष्ट्रस्य पुत्रस्तप्ता युद्धे दुर्म्मतिर्दुःसहायः । दृष्ट्वा सैन्यं बाणवर्षान्धकारे प्रभज्यन्तं गोकुलवद्रणाग्रे ।
बलाहकादुच्चरतः सुभीमान् विद्युत्स्फुलिङ्गानिव घोररूपान्। सहस्रघ्नान् द्विषतां सङ्गरेषु अस्त्रिच्छिदो मर्म्मभिदः सुपुङ्खान्।
यदा द्रष्टा ज्यामुखाद्बाणसङ्घान् गाण्डीवमुक्तानापततः शितायान् । हयान् गजान्वर्म्मिणश्चाददानांस्तदा युद्धं धार्त्तराष्ट्रो ऽन्वतप्स्यत् ।
यदा मन्दः परबाणान्विमुक्तान्समेषुभिर्द्रियमाणान् प्रतीपान्। तिर्य्यग्विध्य च्छिद्यमानान् पृषत्कैस्तदा युद्धं धार्त्तराष्ट्रो ऽन्वतप्स्यत्।
यदा विपाठा मद्भुजविप्रमुक्ता द्विजाः फलानीव महीरुहाग्रात्। प्रचेतार उत्तमाङ्गानि यूनां तदा युद्धं धार्त्तराष्ट्रोऽन्वतप्स्यत्। १८६५
यदा द्रष्टा पतत: स्यन्दनेभ्यो महागजेभ्योऽश्वगतान् सुयोधान्। शरैर्हतान् पातितांश्चैव रङ्गे तदा युद्धं धार्त्तराष्ट्रोऽन्वतप्स्यत्।
असम्प्राप्तानस्त्रपथं परस्य यदा द्रष्टा नश्यतो धार्त्तराष्ट्रान्। अकुर्वतः कर्म्म युद्धं समन्तात्तदा युद्धे धार्त्तराष्ट्रोऽन्वतप्स्यत्।
पदातिसङ्घान्त्रयसङ्घान्समन्ताद्व्याक्तानन: काल इवाततेषुः। प्रणोत्स्यामि ज्वलितैर्बाणवर्षैः शत्रूंस्तदा तप्स्यति मन्दबुद्धिः।
सर्व्वा दिशः सम्यतता रथेन रजोध्वस्तं गाण्डीवेन प्रकृत्तं । यदा द्रष्टा खबलं सम्प्रमूढं तदा पश्चात्तप्स्यति मन्दबुद्धिः।
कान्दिग्भूतं च्छिन्नगात्रं विसंज्ञं दुर्य्योधनो द्रक्ष्यति सर्वसैन्यं। हताश्ववीराग्र्यनरेन्द्रनागं पिपासितं श्रान्तपत्रं भयार्त्तं। १८७०
आर्त्तस्वरं हन्यमानं हतञ्च विकीर्णकेशास्थिकपालसङ्घं । प्रजापतेः कर्म्म यथाऽर्थनिष्ठितं तदा दृष्ट्वा तप्स्यति मन्दबुद्धिः।
यदा रथे गाण्डिवं वासुदेवं दिव्यं शङ्खं पाञ्चजन्यं हयांश्च। तूणावक्षय्यौ देवदत्तञ्च माञ्च दृष्ट्वा युद्धे धार्त्तराष्ट्रोऽन्वतप्स्यत्।
उद्वर्त्तयन् दस्युसङ्घान्समेतान् प्रवर्त्तयन् युगमन्ययुगान्ते। यदा धक्ष्याम्यग्निवत्कौरवेयांस्तदा तप्ता धार्त्तराष्ट्रः सपुत्रः।
सभ्राता वै सहसैन्यः सम्भृत्यो भ्रष्टैश्वर्य्यः क्रोधवशोऽल्पचेताः। दर्पस्यान्ते विहतो वेपमानः पश्चान्मन्दस्तप्स्यति धार्त्तराष्ट्रः।
पूर्व्वाह्णे मां कृतजप्यं कदाचिद्विप्रः प्रोवाचोदकान्ते मनोज्ञं। कर्त्तव्यन्ते दुष्करं कर्म्म पार्थ योद्धव्यं ते शत्रुभिः सव्यसाचिन्।१८७५
इन्द्रो वा ते हरिभान्वज्रहस्तः पुरस्ताद्यातु समरेऽरीन् विनिघ्नन्। सुग्रीवयुक्तेन रथेन वा ते पश्चात् कृष्णो रक्षतु वासुदेवः।
वव्रे चाहं वज्रहस्तान्महेन्द्रादस्मिन् युद्धे वासुदेवं सहायं। स मे लब्धो दस्युवधाय कृष्णो मन्ये चैतद्विहितं दैवतैर्म्मे।
स बाहुभ्यां सागरमुत्तितीर्षेन्महोदधिं सलिलस्याप्रमेयं। तेजस्विनं कृष्णमत्यन्तशूरं युद्धेन यो वासुदेवं जिगीषेत् ।
गिरिं य उच्छेत्तु तलेन भेत्तुं शिलोच्चयं श्वेतमतिप्रमाणं। तस्यैव पाणिः सनखो विशीर्य्येन्नचापि किञ्चिन्न गिरेस्तु कुर्य्यात्।
अग्निं समिद्धं शमयेद्भुजाभ्यां चन्द्रञ्च सूर्य्यञ्च निवारयेत। हरेर्देवानाममृतं प्रसह्य युद्धेन यो वासुदेवं जिगीषेत् । १८८०
यो रुक्मिणीमेकरथेन भोजानुत्साद्य राज्ञः समरे प्रसह्य। उवाह भार्य्यां यशसा ज्वलन्तीं यस्यां जज्ञे रौक्मिणेयो महात्मा।
अयं गान्धारांस्तरसा सम्प्रमथ्य जित्वा पुत्रान्नग्नजितः समग्रान् । बद्धं मुमोच विनदन्तं प्रसह्य सुदर्शनं वै देवतानां ललामं।
अयं कपाटेन जघान पाण्ड्यं तथा कलिङ्गान् दन्तकूरे ममर्द्द। अनेन दग्धा वर्षपूगाननाथा वाराणसी नगरी सम्बभूव।